

การบำรุงดูแลรักษา

1. การปลูกซ่อม หลังจากย้ายกล้าไม้ลงปลูกแล้วประมาณ 1-2 เดือน ควรทำการตรวจนับอัตราการรอดตาย แล้วทำการปลูกซ่อมต้นที่ตายทันทีภายในระยะเวลา 1-2 เดือน กล้าไม้ที่เหลืออยู่จะมีขนาดเล็กเท่ากับกล้าไม้ที่ย้ายปลูกไปแล้ว

2. การกำจัดวัชพืช หากปลูกยางนาภายใต้ร่มเงาไม้อื่น ปัญหาวัชพืชจะไม่รุนแรงมากนัก อาจทำการกำจัดวัชพืชเพียงปีละ 2 ครั้ง คือ ประมาณเดือนกันยายน-ตุลาคม และในเดือนกุมภาพันธ์อีกครั้งหนึ่ง

3. การป้องกันไฟ ทำพร้อมๆ กับการกำจัดวัชพืชครั้งที่สอง โดยการตัดวัชพืชออกสุ่มเผาภายในแปลงโดยมีการควบคุมที่ดี (controlled burning) การป้องกันไฟจากภายนอกโดยการทำแนวกันไฟรอบๆ แปลงปลูกให้มีความกว้างประมาณ 4 เมตร ในพื้นที่ราบและประมาณ 6 เมตร ในพื้นที่ลาดชันยาวไปรอบๆ แปลงปลูก

4. แมลงและโรคพืชอื่นๆ ไม้ยางนาไม่ค่อยมีปัญหาทางโรคพืชมากนัก นอกจากในระยะที่เป็นกล้าไม้ ถ้าหากมีความชื้นสูงเกินไปอาจเกิดโรคเน่าคอดินได้ง่าย และหากมีการระบาดของแมลงเกิดขึ้นรุนแรง สามารถควบคุมโดยการใช้อย่างาแมลงฉีดพ่น

5. การลิดกิ่ง มีความจำเป็นมากในช่วงอายุ 3-6 ปี เพราะจะทำให้ไม้ยางนามีลำต้นเปลาตรงสวยงาม

6. การตัดสายขยายระยะ ไม้ยางนาที่ปลูกด้วยระยะอื่นๆ เช่น ระยะ 4x2 เมตร จะต้องทำการตัดสายต้นที่มีขนาดเล็กออกเมื่ออายุ 7 ปี เป็นอย่างน้อย และครั้งต่อไปทุกๆ 3 ปี หรือเมื่อเรือนยอดเบียดกันมาก

การใช้ประโยชน์

ไม้ยางนาเป็นไม้ที่มีลักษณะสูงใหญ่ ลำต้นเปลาตรงปราศจากกิ่งก้าน ความแข็งของเนื้อไม้ประมาณ 471 กิโลกรัม ความแข็งแรงประมาณ 888 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร หากเผาเป็นถ่านได้ค่าความร้อนประมาณ 4,810 แคลลอรี่/กรัม จึงเป็นที่ต้องการในอุตสาหกรรมการใช้ไม้มาก เพราะง่ายสะดวกในการแปรรูปแล้วยังได้ปริมาณไม้ที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับไม้ชนิดอื่นที่มีขนาดเดียวกัน ไม้ยางนาใช้ในการก่อสร้าง ทั่วไป เช่น ทำฝาพื้น เครื่องบน ทำไม้บางสำหรับ ผลิตไม้อัดและใช้ทำไม้หมอนรางรถไฟ เป็นต้น

นอกจากการใช้ประโยชน์เนื้อไม้โดยตรงแล้ว ไม้ยางนาสามารถผลิตน้ำมันยาง ซึ่งเป็นน้ำมัน หรือ resin ที่เหนียวข้น ใช้ประโยชน์ในการทำได้ทำบ้านเรือน รักษาเนื้อไม้ ทารมป้องกันน้ำฝนไหลซึม ผสมชั้นยารูว์ของเรือใช้ในอุตสาหกรรมยา น้ำมันชักเงา เป็นผลผลิตทางอ้อมที่มีค่าทางเศรษฐกิจอีกด้วย

ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ได้กำหนดไม้ยางนาเป็นไม้หวงห้ามประเภท ก ไม่ว่าจะขึ้นที่ใดเมื่อจะทำการตัดต้องมีการขออนุญาตและเสียค่าภาคหลวง

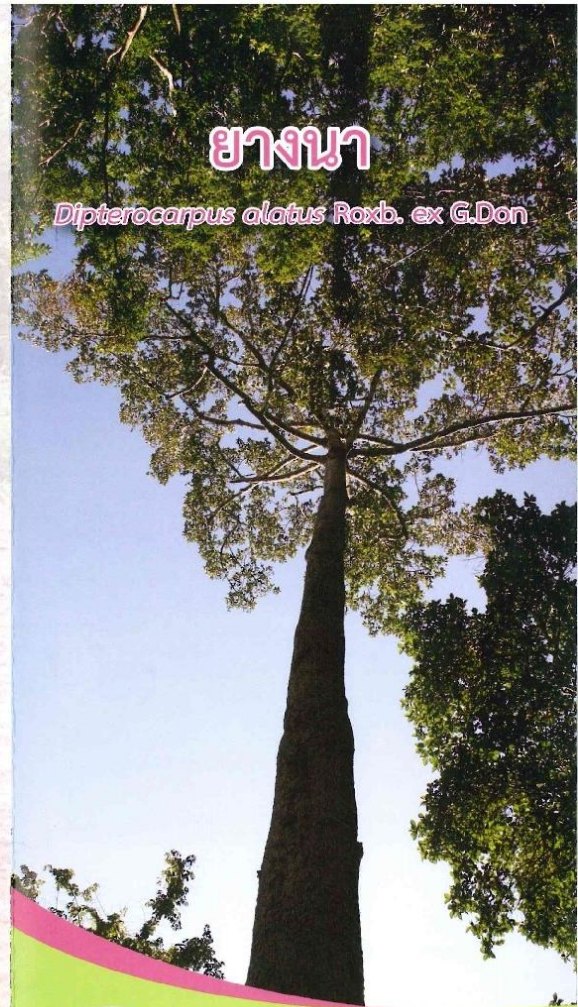
พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนปลูกสวนป่าเพื่อการค้า จึงได้ออกพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิในการทำไม้ และอำนวยความสะดวกให้ผู้ปลูกสวนป่า สำหรับไม้ยางนาสามารถขึ้นทะเบียนสวนป่าและทำไม้ออกโดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมอื่นใด โดยติดต่อขอดำเนินการได้ที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัด

สถานที่ติดต่อ

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้
61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0 2579 7725, 0 2561 4292-3 ต่อ 5536
Website : <https://new.forest.go.th/private/>
Facebook : ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน

ยางนา

Dipterocarpus alatus Roxb. ex G.Don

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

ยางนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G.Don

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อทางการค้า ยางนา, ยางขาว, ยาง, ยางแม่น้ำ,

ยางหยวก (หัวไป), ยางกูง (เลย), ยางควาย (หนองคาย),

ยางเนิน (จันทบุรี), ราลอย (สุรินทร์), ลอย (นครพนม),

ยางตั้ง (ชุมพร), เคาะ (เชียงใหม่), ขะยาง

(นครราชสีมา), กาติล (ปราจีนบุรี, เขมร)

ลักษณะทั่วไป

ลำต้น ยางนาเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ อาจสูง 40-45 เมตร และเส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก 1.2-1.5 เมตร มีความเปลาตรงถึง 20-30 เมตร เปลือกเรียบ ค่อนข้างหนา สีเทาปนขาว เนื้อไม้สีน้ำตาลแดง และมียางเหนียวสีน้ำตาลไหม้

ใบ เป็นรูปไข่แกมรูปหอก กว้างประมาณ 8-15 เซนติเมตร และยาวประมาณ 20-35 เซนติเมตร ใบค่อนข้างหนา ปลายใบแหลม โคนใบเรียบ ขอบใบเรียบ ก้านใบยาว 3-4

เซนติเมตร ยางนาจะทิ้งใบในช่วงต้นฤดูหนาวประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม แล้วจะมีใบอ่อนที่มีกาบหุ้มสีแดงหุ้มที่ ใบอ่อนเมื่อแตกใหม่จะมีกาบสีแดงหุ้มใบมีขนอ่อนๆ สีน้ำตาล

ดอก เป็นช่อสั้นๆ สีชมพู กลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายกลีบบิดเรียงตามกันแบบกึ่งหันตรงกลางกลีบดอกจะมีสีชมพู ขอบของกลีบดอกจะมีสีขาว ดอกมีกลิ่นหอมยางนาจะ

ออกดอกในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม

ผล เป็นครีบตามความยาวเป็นจำนวน 5 ครีบ ปีกยาว 2 ปีก ขนาดกว้าง 2.5-3.0 เซนติเมตร ยาว 10-12 เซนติเมตร และปีกสั้นๆ รูปหูหนู 3 ปีก ผลจะพัฒนาจนแก่เต็มที่และร่วงหล่นในเดือนมีนาคม-เมษายนของทุกปี

พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก

1. **ดิน** ไม้ยางนาชอบขึ้นอยู่ในดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียวเล็กน้อย ควรเป็นดินที่มีการระบายน้ำที่ดี มีความอุดมสมบูรณ์พอประมาณ ดินค่อนข้างลึกถึงลึกมาก และมีความชื้นสูง ดินค่อนข้างเป็นกรด pH ระหว่าง 6.0-7.0

2. **ปริมาณน้ำฝน** เนื่องจากไม้ยางนาขึ้นอยู่กับความชื้นที่ราก จึงต้องการปริมาณความชื้นค่อนข้างสูง ในภาคเหนือที่พบไม้ยางนาขึ้นอยู่จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอย่างต่ำ 1,200 มิลลิเมตร/ปี เช่นเดียวกับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ส่วนในภาคตะวันออกและภาคใต้ บริเวณที่พบไม้ยางนาขึ้นอยู่ จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงประมาณ 1,800 มิลลิเมตร/ปี

3. **ฤดูกาล** ไม้ยางนาจะเจริญเติบโตได้ดีในช่วงฤดูฝน-ฤดูหนาว แล้วจะชะงักการเจริญเติบโตในช่วงฤดูแล้ง

4. **ไม้ยางนา** ขณะที่ยังเป็นกล้าไม้หรือลูกไม้อยู่ ยางนาต้องการร่มเงามาก ควรมีร่มเงาจากไม้หรือพืชอื่นประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์เป็นเวลาประมาณ 3 ปี จึงจะเปิดร่มเงา และสามารถโตเป็นไม้ขนาดใหญ่ที่โตเด่นได้

การปลูก

การย้ายกล้าไปปลูก ควรทำในช่วงต้นฤดูฝนประมาณเดือนกรกฎาคม หรือปลายเดือนมิถุนายน เพื่อให้กล้าไม้ยางนาเจริญเติบโตได้เต็มที่ในช่วงฤดูฝน ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ ระยะ 4x4 เมตร ซึ่งเป็นระยะที่มีอัตราการรอดตายสูงและเจริญเติบโตได้ดี

หลุมปลูกควรมีขนาด 30 x 30 x 30 เซนติเมตร กันหลุมควรมีผิวดินที่ร่วนซุย และใช้ปุ๋ยอินทรีย์รองก้นหลุมสำหรับพื้นที่ที่ค่อนข้างแห้งแล้งมีปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า 1,200 มิลลิเมตร/ปี และควรใช้โฟลิมอร์ใส่กันหลุมๆ ละ 1 ช้อนโต๊ะด้วย เพื่อให้ดูดซับน้ำไว้ในช่วงฤดูแล้งได้ เมื่อย้ายกล้าไม้ยางนาลงหลุมปลูกแล้วควรกลบหลุมให้ได้ระดับผิวดิน อย่าให้น้ำขัง แต่ถ้าเป็นพื้นที่ค่อนข้างแห้งแล้ง ควรกลบหลุมให้เป็นแอ่งเล็กๆ รอบโคนต้น เพื่อรับน้ำฝนไว้ใช้อย่างเต็มที่ แต่อย่าให้เป็นหลุมจนน้ำขังแฉโคนกล้าไม้มีฉนั้นกล้าไม้อาจตายได้

